

Č. 8172.

Pojištění sociální: O kriteriích smlouvy služební jako předpokladu pojistné povinnosti podle zák. č. 221/24.

(Nález ze dne 14. října 1929 č. 1718/28.)

Prejudikatura: Boh. A 4330/25.

Věc: František B. ve Z. proti zemské správě politické v Praze o přestupek zákona č. 221/24.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: Osp v M. uznala st-le vinným přestupkem § 17 zák. č. 221/24, kterého se dopustil tím, že dle oznámení okr. nemoc. pojišťovny v M. a dle vlastního doznání zaměstnával od 6. ledna 1924 služebnou Růženu Č., aniž ji přihlásil k povinnému pojištění, a odsoudila jej podle § 262 cit. zák. k pokutě 10 Kč, v případě nedobytnosti do vězení na dobu 24 hodin. Odvolání st-lovu z tohoto výměru zsp v Praze nař. rozhodnutím nevyhověla.

Ve stížnosti na toto rozhodnutí uplatňuje st-l, že přijal Růženu Č., příbuznou své ženy, do rodiny jako schovanku a nutno ji proto považovati jako člena rodiny dle § 40 o. z. o., že s ní neuzavřel žádné námezdní nebo služ. smlouvy, také žádné mzdy jí neplatil a stravu, kterou jí poskytoval, poskytoval jí nikoli na základě poměru pracovního, nýbrž na základě poměru rodinného, poněvadž ji právě považoval za člena rodiny. Tu a tam prý vypomohla v domácnosti, avšak jen tehdy, když měla chuť, nikdy jí neporučil. O všech těchto okolnostech nabídl prý v řízení důkazy, které provedeny nebyly, čímž zůstalo řízení kusým. Předpokladem pojistné povinnosti podle zák. č. 221/24 jest uzavření smlouvy služební mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, podstatnou pak značkou smlouvy služební jest, aby na vykonávání služeb příslušel zaměstnavateli nárok. O takový případ dle názoru stížnosti tu nejde.

O stížnosti uvážil nss toto:

St-l byl odsouzen, poněvadž dle názoru úřadu nedostál přihlašovací povinnosti stanovené v § 17 zák. č. 221/24. Předpokladem této povinnosti jest, aby osoba, o jejíž přihlášku k pojištění jde, byla podrobena pojistné povinnosti podle § 2 cit. zák. Podle tohoto § 2 odst. 1 jest pojištěním povinen a podle tohoto zák. pojištěn, kdo . . . vykonává práce než služby na základě smluveného poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Z tohoto předpisu jde, že vznik pojištění se nepojí k pouhému faktu vykonávání prací neb služeb, nýbrž že k němu musí ještě přistoupiti právní titul, smluvený poměr pracovní, služební nebo učňovský.

Na sporu jest otázka, zda mezi st-lem a Růženou Č. byl takovýto smluvený poměr pracovní (služební). Žal. úřad zodpověděl tuto otázku kladně. Tomuto zjištění odporuje stížnost.

Smluvený poměr pracovní (služební) tu jest, byla-li mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem uzavřena smlouva služební podle § 1151 o. z. o., dle něhož smlouva tato vzniká, zaváže-li se někdo na nějaký

čas konati jinému služby. Podstatným znakem smlouvy služební, tedy i poměru služebního jest na straně zaměstnancově smluvní závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti na rozkazy zaměstnavatelovy (srovn. nál. Boh. A 4330/25). Smlouva služební může býti uzavřena buď výslovně nebo mlčky (činy konkludentními), t. j. zejména tím, že zaměstnanec s vědomím zaměstnavatele koná tomuto práce nebo služby a podřizuje se jeho disposiční moci.

Žal. úřad měl pro zjištění, že v daném případě došlo k uzavření smlouvy služební mezi st-lem a Růženu Č., dostatečný podklad ve spisech, a to již v seznání st-le samého, jenž v odvolání popíral sice existenci pracovního poměru zaměstnaneckého, připustil však, že Růžena Č. v jeho domácnosti pracuje, že nedostává sice mzdy, že se však o ni stará jako o schovanku. Úřad se však nespokojil tímto seznáním, nýbrž dal případ vyšetřiti četnickou stanicí v B., jež oznámila, že Č-ová u st-le vykonávala všechny práce přináležející každé služebné, že nebyl sice se st-lem ujednáán žádný plat, ale že st-l slíbil, že Růženu Č. vezme do své domácnosti jako schovanku a při vdavkách ji určitou výbavou zaopatří; Růžena Č. že odešla dne 30. září 1927 od st-le, ježto se chtěla provdati, nedostala však dosud od něho nic. Tato data čerpala četnická stanice z udání rodičů Č-ové.

Dospěl-li žal. úřad na základě tohoto skutkového materiálu k úsudku, že mezi stranami došlo ke smlouvě služební, t. j. že tu byl na straně Č-pové závazek konati st-li služby na podkladě podřízenosti, smluvený, byť i jen skutky konkludentními, nelze shledati, že by úsudek ten byl v rozporu se spisy nebo snad logicky nemožný.

Podle spisů st-l během řízení namítal jen, že přijal Růženu Č. do svého domu jako schovanku, jako příbuznou své ženy, jež jest sestřenicí matky Růženy Č., a že učinil tak jenom, aby ulehčil jejím rodičům. K námitce této úřad nepřihlédl a to právem, ježto pojistné povinnosti podléhají podle cit. § 2 i členové rodiny, jsou-li jinak dány předpoklady tohoto paragrafu. Ani poměr příbuzenský, jak jej tvrdí st-l, ba ani poměr schovanky podle § 186 o. z. o. samy o sobě nezakládají vzájemných práv a povinností z titulu práva rodinného. Nerozhodno je také, jaké pohnutky přiměly st-le přijmouti Č-ovou do svého domu, neboť nevylučují nikterak ujednání podle § 1151 o. z. o. Není proto ani vadou řízení, když úřad neprovedl důkazů, jež st-l o těchto nerozhodných okolnostech nabídl.

Stížnost ještě poukazuje na to, že st-l neplatil Č-ové žádné mzdy a že jí stravu poskytoval jen jako členu rodiny. Podle § 1152 o. z. o. v případě, nebyla-li ve smlouvě určena mzda ani bezplatnost vymíněna, má se míti za to, že byla smluvena přiměřená mzda. Není tedy výslovná úmluva mzdy a mzda vůbec nutným pojmovým znakem smlouvy služební. — — —

Č. 8173.

Pojištění pensijní. — Řízení správní: Byl-li zaměstnanec uznán výměrem Zem. úřadovny všeob. pensijního ústavu povinným pensijním pojištěním, a podal-li proti výměru tomu námitky toliko zaměstnanec, nikoliv též zaměstnavatel, nemůže zaměstnavatel podati